

Aan:
de heer F.P. Duut

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 6 juli 2021

Ons kenmerk 27/5.18/2021001119

Behandeld door team Landelijk Gebied (0592) 36 55 55

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over de rapporten van de Universiteit Antwerpen, gemaakt in opdracht van de provincie Drenthe, in relatie tot het artikel "Overheid houdt grootste stikstofbron buiten stikstofbeleid" van het blad STAF (Stichting Agri Facts)

Geachte heer Duut,

In uw brief van 15 juni 2021 stelde u een aantal vragen over de rapporten van de Universiteit Antwerpen, gemaakt in opdracht van de provincie Drenthe, in relatie tot het artikel "Overheid houdt grootste stikstofbron buiten stikstofbeleid" van het blad STAF (Stichting Agri Facts). Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Was het College op de hoogte van de inhoud van het artikel van STAF

Antwoord 1

Wij hebben kennisgenomen van het artikel van Stichting Agrifacts (STAF) na publicatie.

Vraag 2

Klopt het dat de gegevens in opdracht van de provincie Drenthe zijn verzameld

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Klopt het dat de resultaten nimmer openbaar zijn gemaakt.

Antwoord 3

Ja, dergelijke rapporten worden (in de regel) niet actief gepubliceerd, maar zijn wel openbaar. De rapporten uit 2010 en 2014 betreffen een interne ijking van de resultaten van het Landelijke meetnet Flora. En worden ook gebruikt voor de gebiedsverkenningen stikstof.

Vraag 4

Klopt het dat eerst onder druk van een WOB-verzoek de provincie de gegevens beschikbaar heeft gesteld

Antwoord 4

De rapporten zijn aan onze partners aan de bestuurlijke tafel stikstof, waaronder Farmers Defence Force, toegezegd om te gebruiken in het kader van de Gebiedsgerichte aanpak stikstof. Daarin doet de provincie momenteel zogenaamde "gebiedsverkenningen" waarin relevante gegevens over de diverse Natura 2000-gebieden worden verzameld en inzichtelijk gepresenteerd.

Farmers Defence Force is van mening geweest de gebiedsverkenningen niet af te wachten en heeft gemeend om een Wob-verzoek in te dienen.

Vraag 5

Wat is de reden om de gegevens indertijd niet direct openbaar te maken

Antwoord 5

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 6

Wat is uw mening over de betekenis van deze gegevens voor het actuele beleid?

Antwoord 6

De rapporten worden gebruikt in de gebiedsverkenningen stikstof.

Vraag 7

Dient het actuele beleid te worden aangepast en zo niet, waarom niet

Antwoord 7

Nee. Inhoudelijk voegt het rapport geen nieuwe kennis over de stikstof-problematiek toe.

Vraag 8

Acht u het van belang om deze gegevens in IPO-verband landelijk te openbaren en zo niet, waarom niet

Antwoord 8

Nee. Zie het antwoord op vraag 7.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

md/coll.

Aan de voorzitter van Provinciale Staten in de provincie Drenthe
Mevrouw Drs. J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC ASSEN

15 juni 2021.

Betreft: Schriftelijke vragen Stikstof

Geachte Voorzitter,

Het blad STAF (Stichting Agri Facts) publiceerde op 10 juni jl. een hoofdartikel (zie hieronder) onder de titel **“Overheid houdt grootste stikstofbron buiten stikstofbeleid”**. Kern van het artikel is dat de stikstofdepositie uit de natuurlijke bodemvoorraad vele malen groter is dan de depositie vanuit de landbouw, industrie en logistiek. Dit gegeven wordt volgens het artikel bewust buiten beeld gehouden. De gegevens waarop het artikel is gebaseerd zijn via een WOB-procedure aan het licht gekomen. Het betreft gegevens die kennelijk in opdracht van de provincie Drenthe in Drentse natuurgebieden zijn verzameld. Zie de bijlage hieronder. Door bodemverstoringen in de natuurgebieden zou deze natuurlijke stikstof regelmatig vrijkomen.

1. Was het College op de hoogte van de inhoud van het artikel van STAF
2. Klopt het dat de gegevens in opdracht van de provincie Drenthe zijn verzameld
3. Klopt het dat de resultaten nimmer openbaar zijn gemaakt
4. Klopt het dat eerst onder druk van een WOB-verzoek de provincie de gegevens beschikbaar heeft gesteld
5. Wat is de reden om de gegevens indertijd niet direct openbaar te maken
6. Wat is uw mening over de betekenis van deze gegevens voor het actuele beleid
7. Dient het actuele beleid te worden aangepast en zo niet, waarom niet
8. Acht u het van belang om deze gegevens in IPO-verband landelijk te openbaren en zo niet, waarom niet

Dank voor uw aandacht,
Statenfractie JA21 Drenthe
Frank Duut.

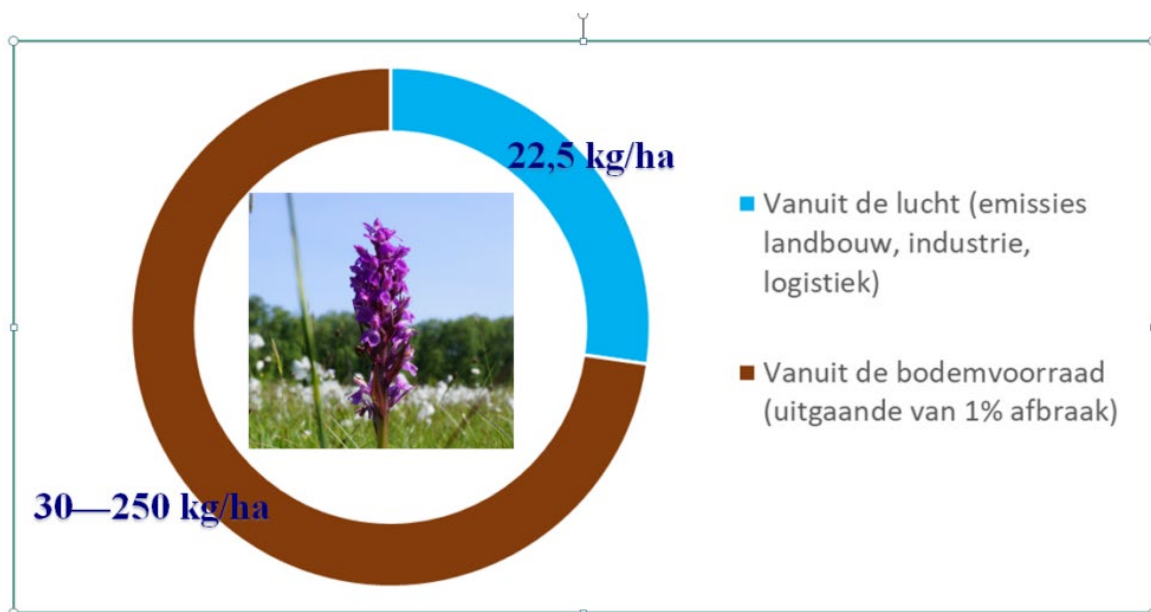

Bijlage: artikel STAF 10 juni 2021:

Natuur krijgt stikstof aangevoerd vanuit de lucht (afkomstig vanuit landbouw, industrie, logistiek). De omvang van deze bron wordt tot op de gram becijferd, elk jaar opnieuw. Maar natuur krijgt óók stikstof aangevoerd vanuit de eigen bodemvoorraad. Verstoring van de natuurbodem, zoals wateronttrekking en ontbossing, jaagt de vrijgave van stikstof uit de bodemvoorraad aan. De omvang van deze substantiële stikstofbron wordt niet in beeld gebracht, maar juist buiten beeld gehouden. Dit is merkwaardig, aangezien deze stikstof net zo goed van invloed is op stikstofgevoelige natuur (foto: Shutterstock).

Farmers Defence Force wist in april een grote hoeveelheid metingen in Drentse natuurgebieden in de openbaarheid te krijgen, middels een WOB-procedure. Uit deze metingen blijkt dat niet stikstofdepositie, maar de aanvoer van stikstof uit de eigen bodemvoorraad de grootste stikstofbron is.

Waar komt stikstof die natuur vermist en verzuurt vandaan?

Natuur stapelt zelf heel veel stikstof

- De totale stikstofdepositie in de afgelopen **100 jaar** bedraagt 2.400 kilo/ha.
- Uit metingen in 286 natuurbodems in de Provincie Drenthe blijkt dat er alleen al in de **bovenste 10 cm** van de grond duizenden kilo's stikstof liggen opgeslagen: 3.000 kg/ha (droog bos, droge heide), 4.000 kg/ha (vochtig bos, vochtige heide) tot 10.000 kg/ha (hoogveen, moeras). In de laag eronder zit nog veel meer stikstof, volgens literatuur. Veel meer dus dan er in 100 jaar is neergeslagen.
- Uit literatuur van de **vorige generatie stikstofonderzoekers** blijkt dat natuur heel veel stikstof (N₂) uit de lucht bindt. In stikstofarme grond kan het gaan om wel 60 tot 80 kg/ha/jaar. Dit doen bodemorganismen. Zolang deze stikstof wordt opgeslagen is er niks aan de hand. Dat wordt anders als die vrijkomt. Dat gebeurt bij bodemverstoringen, meestal het gevolg van beleidskeuzes van overheid en/of natuurbeheerder.

Wanneer komt de stikstof vrij uit de bodemvoorraad?

De bodemvoorraad stikstof ligt in principe veilig opgeslagen (vastgelegd in organische stof). En is bijna niet beschikbaar voor planten en kan dus geen kwaad voor stikstofgevoelige natuur. Door verstoringen van de bodem (in het verleden en heden), komt die stikstof vrij. De organische stof wordt dan versneld afgebroken. Het gaat in de provincie Drenthe jaarlijks om hoeveelheden stikstof van naar schatting 30—250 kg/ha*), die vrijkomen uit de bodemvoorraad. Dit is (veel) meer stikstof dan wordt aangevoerd vanuit de emissies van landbouw, industrie en logistiek (tezamen 22,5 kg/ha/jaar). Activiteiten die de stikstofvrijgave langjarig (of permanent?) aanjagen:

- wijzigen waterhuishouding
- waterwinning, wateronttrekking
- kappen van bos
- omvormen van natuur

Overheid houdt grootste stikstofbron buiten beeld

- De grootste stikstofbron wordt niet gekwantificeerd en niet meegewogen in het stikstofbeleid, terwijl de omvang van deze bron relatief gemakkelijk is te meten en te monitoren.
- Het doel van het natuurbeleid is een goede staat van instandhouding. Als naar de invloed van stikstof wordt gekeken, zouden alle stikstofbronnen die van invloed zijn, moeten worden meegeteld. Het is niet terecht een substantiële stikstofbron buiten beeld te houden.
- Het miljarden kostende maatregelenpakket om de deposities vanuit landbouw, industrie en logistiek terug te dringen, zal nooit tot een meetbaar resultaat kunnen leiden, als winsten worden tenietgedaan door grotere verliezen. De stikstofwinst van de 100-kilometermaatregel voor het verkeer bedraagt ca. 0,3 kg/ha/jaar. Deze winst wordt tenietgedaan door verlies van stikstof uit de bodemvoorraad van 30—250 kg/ha/jaar.
- Beleidsondersteunende instituten, NGO's en natuurorganisaties hebben buitengewoon veel haast met maatregelen die 0,3 tot 5 kg stikstofwinst opleveren, en schreeuwen hierover moord en brand. Maar houden zich stil over de veel grotere stikstofbron (afbraak bodemvoorraad). Het verschil in aandacht correleert met het beschikbare budget.
- Transparantie op het stikstofdossier is ver te zoeken. Onze ervaring is dat veel gegevens achter worden gehouden. Ook Provincie Drenthe had de metingen in 286 natuurbodems, die de aanvoer van stikstof uit de bodem zelf in beeld brachten, niet openbaar gemaakt. Er moest een WOB-procedure aan te pas komen om de data beschikbaar te krijgen.

Meer informatie:

[Artikel in STAF, juni 2021: Verstoring natuurbodem grootste bron schadelijke stikstof](#) [Download](#)
[Data-analyse metingen natuurbodems Provincie Drenthe](#) [Download](#)

